

ՀՀ արտաքին գործերի նախարարության

**2021-2023 ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻ ՄԻՋՆԱԺԱՄԿԵՏ ԾԱԽՍԱՅԻՆ ԾՐԱԳՐԻ
ԵՎ 2021 ԹՎԱԿԱՆԻ ԲՅՈՒՋԵՏԱՅԻՆ ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՄԱՆ ՀԱՅՏ**

11 հունիս 2020թ.

1. ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՄԻՏՈՒՄՆԵՐԸ ՆԱԽՈՐԴՈՂ (2018-2020) ՄԻՋՆԱԺԱՄԿԵՏ ՀԱՏՎԱԾՈՒՄ

Հայաստանի Հանրապետության արտաքին գործերի նախարարությունը, հիմնվելով ՀՀ կառավարության ծրագրի և ՀՀ վարչապետի կողմից նախանշված արտաքին քաղաքականության ուղենիշերի, հանձնարարականների վրա, 2018-2020թթ. շարունակել է աշխատանքները՝ ուղղված Հայաստանի արտաքին անվտանգության ամրապնդմանը, երկրի զարգացման համար արտաքին բարենպաստ պայմանների և երաշխիքների ապահովմանը, բարեկամ երկրների թվի ավելացմանը, միջազգային կազմակերպություններում և գործընթացներում ներգրավվածության ընդլայնմանը, միջազգային ասպարեզում երկրի հեղինակության և դիրքերի բարձրացմանը, արտերկրում Հայաստանի և նրա քաղաքացիների շահերի պաշտպանությանը, հայկական մշակութային ժառանգության պահպանմանը, միջազգային հարաբերություններում դրական օրակարգ ձևավորող և ՀՀ շահերին համահունչ նախաձեռնությունների իրականացմանը, արտերկրում հակահայկական քարոզչության հակազդմանը: Դիվանագիտական ծառայության գործունեությունը խարսխված է երեք հիմնական սկզբունքների վրա, որոնք են ինքնիշխանությունը, համահայկականությունը և փոխգործակցությունը:

Հայաստանի Հանրապետությունը շարունակել է ջանքերը Լեռնային Ղարաբաղի հիմնախնդրի կարգավորման ուղղությամբ՝ Մինսկի խմբի համանախագահների միջնորդությամբ իրականացվող բանակցությունների շրջանակում՝ բացառապես խաղաղ, միջազգային իրավունքի սկզբունքների ու նորմերի հիման վրա:

2018թ. ապրիլին տեղի ունեցած թավշյա հեղափոխությունից հետո Հայաստանի իշխանությունները վերահաստատել են ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահության ձևաչափում **Լեռնային Ղարաբաղի հիմնախնդրի** բացառապես խաղաղ կարգավորման ուղղությամբ գործընթացը շարունակելու հանձնառությունը: Ընդգծվել է, որ Արցախը, որպես հակամարտության հիմնական կողմ, պետք է որոշիչ ծայն և ներգրավվածություն ունենա իրական և տևական խաղաղությանը միտված կարգավորման գործընթացում, և որ այդ կարգավորումը պետք է ընդունելի լինի Արցախի, Հայաստանի և Ադրբեջանի ժողովուրդների համար: 2018-2020թթ. կայացել է ՀՀ և Ադրբեջանի ղեկավարների, ինչպես նաև ԱԳ նախարարների ավելի քան տասը հանդիպում: ԿԽՄԿ միջնորդությամբ հունիսի 28-ին Հայաստանն ու Ադրբեջանը փոխանակել են 2019թ. մարտի 16-ին ՀՀ պետական սահմանն ապօրինի հատած Էլվին Արիֆ Օղլու Իբրահիմովին և 2017թ. հունիսի 20-ին անհայտ պայմաններում Ադրբեջանի տարածքում հայտնված ՀՀ քաղաքացի Զավեն Կարապետյանին: 2019թ. նոյեմբերի 17-ից 21-ը տեղի է ունեցել Հայաստանի, Արցախի և Ադրբեջանի ԶԼՄ ներկայացուցիչների փոխանակման

ծրագիրը: Ծրագիրն իրականացվել է բոլոր կողմերի ակտիվ մասնակցությամբ՝ կառավարությունների մակարդակով, ծրագիրն լիարժեք մասնակցություն է ունեցել նաև Արցախը: 2018-19թթ. Երևանում և Ստեփանակերտում տարբեր մակարդակներում պարբերական խորհրդակցություններ են անցկացվել: 2019թ. հուլիսի 5-ին ստորագրվել է Հայաստանի և Արցախի արտգործնախարարությունների միջև խորհրդակցությունների պլանը:

- Շարունակվել են աշխատանքները **Հայոց ցեղասպանության ճանաչման և դատապարտման ուղղությամբ**: 2019թ. Ֆրանսիայի նախագահը ստորագրել է ապրիլի 24-ը Հայոց ցեղասպանության հիշատակի ազգային օր ճանաչելու մասին հրամանագիր, նախաձեռնություններ և բանաձևեր են ընդունվել Իտալիայի Պատգամավորների պալատի, Պորտուգալիայի խորհրդարանի, ԱՄՆ Ներկայացուցիչների պալատի և ԱՄՆ Սենատի կողմից:

- Հայաստանը շարունակել է ամրապնդել և խորացնել ռազմավարական դաշնակցային հարաբերությունները **Ռուսաստանի Ռաշնության** հետ, ինչին նպաստել են երկու երկրների բարձրագույն ղեկավարության միջև հանդիպումները: Մասնավորապես, ակտիվ փոխգործակցություն է ծավալվել ռազմական, տնտեսական, հումանիտար, միջխորհրդարանական կապերի և ապակենտրոնացված համագործակցության զարգացման ուղղությամբ:

- **ԱՄՆ** հետ բարեկամական գործընկերության զարգացումը կարևոր տեղ է զբաղեցրել Հայաստանի արտաքին քաղաքական օրակարգում: Պահպանվել է ԱՄՆ հետ տարբեր մակարդակներում ակտիվ երկխոսությունը: 2019թ. Երևանում տեղի է ունեցել հայ-ամերիկյան Ռազմավարական երկխոսության անդրանիկ նիստը: Սեպտեմբերի 24-ին ԱԳ նախարար Մնացականյանը և Կալիֆորնիայի նահանգապետ Գավրեն Նյուսըմը Նյու Յորքում ստորագրել են Հայաստանի Հանրապետության և Կալիֆորնիա նահանգի միջև համագործակցության վերաբերյալ շրջանակային համաձայնագիր: ԱՄՆ կառավարությունը ավելացրել է 2019թ. ՀՀ-ին հատկացվող օժանդակությունը մոտ 40 տոկոսով՝ հասցնելով շուրջ 60 մլն ԱՄՆ դոլարի:

- Շարունակվել է ակտիվ համագործակցությունը Հայաստանի և **Եվրոպական Միության** միջև: Երկուստեք վերահաստատվել է փոխադարձ հետաքրքրություն ներկայացնող բոլոր ոլորտներում Հայաստան-ԵՄ համապարփակ համագործակցությունը զարգացնելու և ամրապնդելու հանձնառությունը: 2020թ. փետրվարի դրությամբ ՀՀ-ԵՄ ՀԸԳՀ-ն վավերացրել է ԵՄ 20 երկիր:

- 2019թ. ԱԳ նախարարը մասնակցել է Արևելյան գործընկերության 10-ամյակին նվիրված մի շարք միջոցառումների: Հունիսին կայացել է Հայաստան-ԵՄ գործընկերության երկրորդ նիստը, որը նախագահել են ՀՀ ԱԳ նախարարը և ԵՄ Բարձր ներկայացուցիչ Մոգերինին: 2019թ. գգալի աճել է ԵՄ-ի կողմից Հայաստանին տրամադրվող ֆինանսական աջակցությունը. 2019 թվականին տարեկան գործողությունների ծրագրի շրջանակներում Հայաստանին տրամադրվող գումարը կազմել է 40 միլիոն եվրո, որին ավելացել է ևս 25 միլիոն եվրո հովանոցային ֆոնդի շրջանակում՝ կազմելով ընդհանուր առմամբ 65 միլիոն եվրո, ինչը գրեթե երկու անգամ գերազանցում է 2018 թվականի տարեկան գործողությունների ծրագրով նախատեսված գումարը:

- Շարունակվել են եվրոպական երկրների հետ՝ Ֆրանսիայի, Գերմանիայի, Իտալիայի և այլ, երկկողմ գործընկերային կապերի զարգացման ուղղությամբ աշխատանքները: 2019թ. ՀՀ ԱԳ նախարարի Կիպրոս և Հունաստան կատարած այցերի արդյունքում ձևավորվել է **Կիպրոս-Հայաստան-Հունաստան** համագործակցության եռակողմ ձևաչափը: 2020թ. Երևանում տեղի կունենա Կիպրոս-Հայաստան-Հունաստան ձևաչափով գագաթաժողով:

- 2019թ. **Սլովակիան, Սերբիան և Նիդերլանդները** Երևանում դիվանագիտական ներկայացուցչություններ բացելու որոշումներ են կայացրել:

- Ակտիվ աշխատանքներ են իրականացվել հարևան պետությունների՝ **Վրաստանի և Իրանի** հետ բարիդրացիական, փոխշահավետ հարաբերություններն ամրապնդելու և խորացնելու ուղղությամբ: 2019թ. բարձրաստիճան մի շարք փոխայցելությունների շնորհիվ ակտիվ քաղաքական երկխոսություն է ծավալվել ՀՀ և Վրաստանի միջև:

- Հաշվետու ժամանակահատվածում հայ-թուրքական հարաբերությունների ոլորտում դրական տեղաշարժ չի դիտվել՝ **Թուրքիայի** ապակառուցողական դիրքորոշման պատճառով:

- Աշխատանքներ են իրականացվել **Ասիական տարածաշրջանի՝** հատկապես Չինաստանի, Հնդկաստանի, Ճապոնիայի հետ համագործակցության խորացման ուղղությամբ: 2019թ. ուժի մեջ են մտել Հայաստանի և Ճապոնիայի, ինչպես նաև Հայաստանի և Կորեայի Հանրապետության միջև «Ներդրումների խրախուսման և փոխադարձ պաշտպանության մասին» համաձայնագրերը:

- Ուշադրության կենտրոնում են եղել զարգացումներն **Արաբական աշխարհում**: Օրակարգում շարունակել են առանցքային տեղ զբաղեցնել սիրիահայության անվտանգության, Սիրիայի հայկական պատմամշակութային ժառանգության պահպանման հարցերը: 2017-2018թթ. ժամանակահատվածում 174 տոննա մարդասիրական օգնություն է առաքվել Սիրիա: Նախաձեռնվել են համապատասխան իրավական քայլեր Սիրիայում և Իրաքում բնակվող մեր հայրենակիցների համար ՀՀ քաղաքացիության, ինչպես նաև մուտքի արտոնագրի տրամադրման ընթացակարգերի դյուրացման ուղղությամբ: 2019թ. փետրվարից Սիրիայում գործում է հայկական մարդասիրական առաքելությունը, որը նպատակ ունի օժանդակություն ցուցաբերել հումանիտար ծանր վիճակում հայտնված մեր հայրենակիցներին և սիրիացի բարեկամ ժողովրդին: Այդ նպատակով Հայաստանը համագործակցում է նաև ՄԱԿ հովանու ներքո Սիրիայում մարդասիրական գործունեություն ծավալող միջազգային կառույցների և սիրիական իշխանությունների հետ:

- 2019թ. **Կատարի Պետությունում** բացվել է ՀՀ դեսպանություն և նշանակվել է ռեզիդենտ դեսպան:

- 2019թ. ՀՀ կառավարությունն ընդունել է որոշում՝ **Իսրայելի Պետությունում** ՀՀ դեսպանություն (նստավայրը՝ Թել Ավիվ) բացելու մասին:

- Շարունակվել են **Ամերիկյան մայրցամաքի՝** Բրազիլիայի, Արգենտինայի, Մեքսիկայի, Ուրուգվայի և այլ պետությունների հետ համագործակցության խորացման ուղղությամբ աշխատանքները: 2019թ. հունիսի 14-ին տեղի է ունեցել Հայաստանում **Մեքսիկական Միացյալ Նահանգների** պատվո հյուպատոսի գրասենյակի բացման հանդիսավոր արարողությունը, իսկ դեկտեմբերի 5-ին՝ **Չիլիի** պատվո հյուպատոսի գրասենյակի: **Ուրուգվայի** արտաքին հարաբերությունների նախարարի այցի շրջանակում՝ 2019թ. օգոստոսի 16-ին Երևանում պաշտոնապես բացվել է Ուրուգվայի գլխավոր հյուպատոսությունը:

- Հետևողական քայլեր են ձեռնարկվել դիվանագիտական կապերի աշխարհագրության ընդլայնման ուղղությամբ, հատկապես **ասիական և աֆրիկյան** ուղղություններով: 2019թ. ապրիլի 2-ից 6-ը տեղի են ունեցել ԱԳ նախարարի պաշտոնական այցերը **Եթովպիա** և **Ռուանդա**, որոնց ընթացքում ձեռք են բերվել մի շարք պայմանավորվածություններ, այդ թվում՝ Ադիս Աբեբայում (որտեղ տեղակայված է նաև Աֆրիկյան Միության կենտրոնակայանը) ՀՀ դեսպանություն հիմնելու մասին որոշումը: Նպատակ ունենալով

զարգացնել Մադրիդի երկրների հետ հարաբերությունները՝ Հայաստանը ոչ ռեզիդենտ դեսպան է հավատարմագրել **Թունիսում** և **Մարոկկոյում** (նստավայրը՝ Երևան):

- Հայաստանը շարունակել է ակտիվ ներգրավվածությունը **ԱՊՀ** շրջանակներում իրականացվող փոխգործակցությանը, ԱՊՀ մասնակից պետությունների հետ ձևավորված ավանդական կապերի խորացմանը:

- Հայաստանն ակտիվորեն ներգրավված է եղել **ԵԱՏՄ** շրջանակներում տեղի ունեցող ինտեգրացիոն գործընթացներին: 2018թ. դեկտեմբերի 6-ին Սանկտ Պետերբուրգում տեղի ունեցած Եվրասիական տնտեսական բարձրագույն խորհրդի նիստի շրջանակներում Հայաստանը ստանձնել է ԵԱՏՄ մարմիններում 2019թ. նախագահությունը: Հունվարին ՀՀ վարչապետ Նիկոլ Փաշինյանը Եվրասիական տնտեսական հանձնաժողովում ներկայացրել է ՀՀ նախագահության առաջնահերթությունները: ՀՀ վարչապետի նախագահությամբ 2019թ. կայացել է Եվրասիական տնտեսական բարձրագույն խորհրդի երեք նիստ: Հայաստանի նախագահության ընթացքում մեծ ուշադրություն է հատկացվել Միության՝ երրորդ երկրների հետ համագործակցության խորացմանը: **Հոկտեմբերի 1-ին** բարձրագույն խորհրդի երևանյան նիստին ԵԱՏՄ անդամ երկրների հետ մեկտեղ մասնակցել են **Սինգապուրի, Իրանի և Մոլդովայի** ղեկավարները: Նիստում ստորագրվել են Շրջանակային համաձայնագիր տնտեսական համագործակցության մասին և համաձայնագիր՝ Եվրասիական տնտեսական միության, նրա անդամ պետությունների և Սինգապուրի Հանրապետության միջև ազատ առևտրի մասին:

- **Հավաքական անվտանգության պայմանագրի կազմակերպության** շրջանակներում Հայաստանը շարունակել է հանդես գալ կառույցի ամրապնդմանն ուղղված նախաձեռնություններով: Մասնավորապես քայլեր է ձեռնարկել կազմակերպության արդյունավետության բարձրացման, ՀԱՊԿ պետությունների կողմից միմյանց հանդեպ դաշնակցային պարտավորությունների կատարումն ապահովելու, կազմակերպության գործունեությունն ապահովող նորմատիվ իրավապայմանագրային դաշտում առկա բացերը լրացնելու ուղղությամբ:

- ՀՀ շարունակել է խորացնել ներգրավվածությունը **Միավորված ազգերի կազմակերպության** կառույցներում: 2019թ. մարտի 22-ին Հայաստանը ստանձնել է **ՄԱԿ Կանանց կարգավիճակով հանձնաժողովի (CSW)** նախագահությունը: Հոկտեմբերի 17-ին Հայաստանն ընտրվել է **Մարդու իրավունքների խորհրդի** անդամ՝ 2020-2022թթ. ժամանակահատվածի համար:

Շարունակվել են աշխատանքները մարդկության դեմ հանցագործությունների կանխարգելման ուղղությամբ: 2018թ. դեկտեմբերի 9-11-ը ՄԱԿ-ի Ցեղասպանությունների կանխարգելման և պաշտպանելու պատասխանատվության հարցերով գրասենյակի աջակցությամբ, Ցեղասպանագետների միջազգային ասոցիացիայի հետ համագործակցությամբ ՀՀ ԱԳ նախարարությունը Երևանում կազմակերպել է «**Ընդդեմ ցեղասպանության հանցագործության» երրորդ գլոբալ ֆորումը**: 2019թ. ԱԳ նախարար Զոհրաբ Մնացականյանը մասնակցել է Ռուանդայի ցեղասպանության 25-րդ տարելիցին նվիրված միջոցառումներին: Դեկտեմբերի 9-ին Հայաստանում նշվել է Ցեղասպանության հանցագործության զոհերի հիշատակի ու արժանապատվության և այդ հանցագործության կանխարգելման միջազգային օրը:

Դեկտեմբերի 12-ին ՄԱԿ-ի Գլխավոր ասամբլեան միաձայն ընդունել է հուլիսի 20-ը Շախմատի համաշխարհային օր հռչակելու վերաբերյալ Հայաստանի նախաձեռնած բանաձևը:

Դեկտեմբերի 11-ին «Հայկական տառարվեստը և դրա մշակութային դրսևորումները» ներառվել են ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի մարդկության ոչ նյութական մշակութային ժառանգության ներկայացուցչական ցանկում:

- Հայաստանը շարունակել է ակտիվ մասնակցությունը **ԵԱՀԿ** գործունեության բոլոր երեք հարթություններում (ռազմաքաղաքական, տնտեսական-բնապահպանական և մարդու իրավունքների):

- ՀՀ ակտիվ մասնակցել է **Եվրոպայի Խորհրդում** ընթացող աշխատանքներին: 2019թ. հունիսին ազդարարվել է ՀՀ-ԵԽ 2019-2022թթ. Գործողությունների ծրագրի մեկնարկը, որի ժամանակ նաև նշվել է Գործողությունների ծրագրի 18,9 միլիոն եվրո բյուջեի մոտ 57 տոկոսի երաշխավորման մասին ՀՀ կառավարության կողմից առաջնահերթություն հռչակված ոլորտներում, ներառյալ՝ դատաիրավական ոլորտում բարեփոխումների իրականացման համար:

- Տարբեր ծրագրերի շրջանակներում շարունակվել է փոխգործակությունը **Հյուսիսատլանտյան դաշինքի կազմակերպության** (ՆԱՏՕ) հետ: 2020թ. փետրվարի դրությամբ ՀՀ-ՆԱՏՕ 2020-2022թթ. ԱԳԳԾ շուրջ բանակցությունները շարունակվում են: ՀՀ ԶՈւ խաղաղապահ ուժերի ստորաբաժանումները շարունակել են իրենց մասնակցությունը Աֆղանստանում, Կոսովոյում, Լիբանանում և Մալիում իրականացվող խաղաղապահ գործողություններին:

- 2018թ. Երևանում կայացել է **Ֆրանկոֆոնիայի** 17-րդ գագաթաժողովը, որն աչքի է ընկել մասնակցության բարձր մակարդակով և մասնակիցների լայն ընդգրկմամբ: Գագաթաժողովի ավարտին ընդունվել է Երևանի Հռչակագիրը: Շարունակվել է Հայաստանի նախագահությունը **Ֆրանկոֆոնիայի** նախարարական համաժողովում, որի շրջանակներում նախաձեռնվել են մի շարք միջոցառումներ: 2019թ. հոկտեմբերի 30-ից 31-ը Մոնակոյում ՀՀ ԱԳ նախարարի նախագահությամբ տեղի ունեցած Ֆրանկոֆոնիայի 36-րդ նախարարական համաժողովին Հայաստանի կողմից ներկայացվել և միաձայն ընդունվել է Գիտության, կրթության և թվային տնտեսության զարգացման գործում նորարարության դերի վերաբերյալ բանաձև: Նիստի ավարտին 37-րդ նախարարական համաժողովի նախագահությունը հանդիսավոր արարողությամբ Հայաստանից փոխանցվել է Թունիսին:

- Արտաքին քաղաքական օրակարգում կարևոր տեղ է զբաղեցրել **տնտեսական բաղադրիչը**: Զանքեր են գործադրվել միջազգային տնտեսական կառույցների և ֆինանսական հաստատությունների հետ կապերի զարգացման, տարբեր պետությունների հետ առևտրատնտեսական համագործակցության խորացման, հայկական արտադրանքի արտահանման համար նոր շուկաների բացահայտման, օտարերկրյա ներդրումների խրախուսման, Հայաստանի տնտեսական և զբոսաշրջային հնարավորությունների ներկայացման ուղղությամբ: Նախաձեռնվել և անցկացվել են տարբեր պետությունների հետ տնտեսական համագործակցության միջկառավարական հանձնաժողովների նիստեր, գործարար համաժողովներ, հայկական արտադրանքի ցուցադրություններ, հատկապես օտարերկրյա գործընկերներին Հայաստանի այցեքարտ հանդիսացող SS ոլորտի ձեռքբերումները և տվյալ ոլորտում փորձի փոխանակման հնարավորությունները ներկայացնելու նպատակով:

- ՀՀ արտաքին գործերի նախարարությունը և ՀՀ դիվանագիտական ներկայացուցչություններն աջակցել են **խորհրդարանական դիվանագիտության** ուղղությամբ տարվող աշխատանքներին: Լրացուցիչ ջանքեր են գործադրվել մի շարք երկրների հետ **ապակենտրոնացված համագործակցության** զարգացման ուղղությամբ:

- Շարունակվել են ՀՀ արտաքին քաղաքականության դիրքորոշումների վերաբերյալ միջազգային իրազեկվածության բարձրացմանը, հակահայկական քարոզչության հակազդմանը, մեր երկրի միջազգային հեղինակության ամրապնդմանն ուղղված քայլերը: Հեղինակավոր միջազգային լրատվամիջոցներում լույս են տեսել բազմաթիվ դրական հրապարակումներ Հայաստանի վերաբերյալ: Հանրապետության վարչապետը, նախագահը և ԱԳ նախարարը մի քանի տասնյակ ելույթներ են ունեցել աշխարհի

հեղինակավոր քաղաքագիտական կենտրոններում, հարցազրույցներ և մամուլի ասուլիսներ են կազմակերպվել առաջատար լրատվամիջոցների հետ:

- Արտաքին գործերի նախարարության մշտական ուշադրության կենտրոնում է եղել արտերկրում ՀՀ քաղաքացիների և իրավաբանական անձանց իրավունքների և օրինական շահերի պաշտպանությունը, ճգնաժամային իրավիճակներում հայտնված ՀՀ քաղաքացիներին և ազգությամբ հայերին օգնության ցուցաբերումը: 2019թ. ՀՀ քաղաքացիների համար սահմանվել է առանց մուտքի արտոնագրի ռեժիմ **Կատարի Պետության և Սերբիայի Հանրապետության** կողմից, իսկ փոխադարձության սկզբունքով՝ **Չինաստանի Ժողովրդական Հանրապետության** կողմից:

- 2019թ. ընթացքում նախարարության կողմից պատրաստվել և ստորագրման է ներկայացվել 61 միջազգային պայմանագիր և միջազգային բնույթի 26 փաստաթուղթ, իրականացվել է 40 միջազգային պայմանագրի վավերացման կամ հաստատման գործընթաց:

- Ընդլայնվել է ՀՀ արտաքին կապերի աշխարհագրությունը. 2019թ. դիվանագիտական հարաբերություններ են հաստատվել **Հյուսիսային Մակեդոնիայի, Դոմինիկայի Ընկերակցության, Ջիբութիի** հետ:

- Շարունակվել է միջազգային համագործակցությունը մշակութային, գիտական և կրթական ոլորտներում: ՀՀ դիվանագիտական ներկայացուցչություններն աշխատանքներ են ծավալել արտերկրում հայ մշակույթի հանրահռչակման ուղղությամբ:

- ԱԳՆ պետական արարողակարգի ծառայության կողմից ապահովվել է ինչպես ՀՀ բարձրաստիճան պաշտոնյաների օտարերկրյա այցերի, այնպես էլ օտարերկրյա բարձրաստիճան պատվիրակությունների ՀՀ կատարած այցերի կազմակերպումը:

- 2019 թ. սեպտեմբերի 19-ին ՀՀ կառավարությունն ընդունել է Գենդերային քաղաքականության իրականացման 2019-2023թթ. միջոցառումների ծրագիրը, որով նախատեսվում է քայլեր իրականացնել ՄԱԿ (այդ թվում՝ ՄԱԿ-ի Կանանց հանդեպ խտրականության բոլոր ձևերի վերացման մասին կոնվենցիայի հանձնարարականների), ԵԱՀԿ և ԵԽ շրջանակներում գենդերային հարցերի

վերաբերյալ ընդունված փաստաթղթերի և ՀՀ ստանձնած պարտավորությունների վերաբերյալ ՀՀ պետական պաշտոնյաների իրազեկվածության բարձրացման ուղղությամբ: 2020թ. նոյեմբերին ՄԱԿ Կանանց նկատմամբ խտրականության բոլոր ձևերի վերացման կոմիտեն (CEDAW) կներկայացվի ՀՀ 7-րդ պարբերական զեկույցը:

ՀՀ ԱԳՆ ԴԻՎԱՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԴԱՐՈՑԻ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԸ

ՀՀ ԱԳՆ դիվանագիտական դպրոցն իրականացնում է հետևյալ ամենամյա ծրագրերը. «Միջազգային հարաբերություններ և դիվանագիտություն» տասնմեկամյա ծրագիրը (տարեկան շրջանավարտների թիվը՝ 16-27), 2011 թվականից՝ «Հյուպատոսական գործունեություն» մեկամյա ծրագիրը (տարեկան մասնակիցների թիվը՝ 9-16), 2014 թվականից՝ «Դիվանագետների և պետական մարմինների արտաքին կապերի համար պատասխանատու ստորաբաժանումների աշխատակիցների վերապատրաստման» 2.5-ամյա ծրագիրը (տարեկան 20-24 մասնակից), 2017թ-ից՝ լրագրողների վերապատրաստման դասընթացը (15-24 մասնակից):

Մինչև 2018թ. ներառյալ Եվրոպական Միությունը ֆինանսավորել է Դիվանագիտական դպրոցի՝ արտերկրից հրավիրվող դասախոսների, ինչպես նաև այլ ծախսեր՝ ընդհանուր առմամբ այդ ընթացքում ծախսելով շուրջ երկու միլիոն եվրո:

2018թ. ԵՄ ֆինանսավորման դադարեցումից հետո ծախսերի մի մասը ստանձնել է ՀՀ կառավարությունը՝ 2019թ. ԴԴ բյուջեն ավելացնելով 50,000 եվրոյին համարժեք 28,000.0 հազ. դրամով: Հատկացված գումարով Դպրոցը հոգում է միայն մեկ՝ Վերապատրաստման ծրագրում ներգրավված արտերկրից հրավիրվող 5 դասախոսների ծախսերը: Տարեկան նախկին մեկ անգամի փոխարեն, 2019թ-ից այդ ծրագիրն իրականացվում է տարեկան երկու անգամ: 2020թ-ից նախատեսվում է իրականացնել լրագրողների վերապատրաստման տարեկան երկու ծրագիր:

2018-19թթ. ժամանակահատվածում Դիվանագիտական դպրոցում վերապատրաստվել է 62 դիվանագետ և պետական մարմինների արտաքին կապերի համար պատասխանատու ստորաբաժանումների աշխատակից, 30 լրագրող: Եվս 21 դիվանագետ վերապատրաստվել է հյուպատոսական գործունեության թեմայով դասընթացի շրջանակներում:

Դիվանագիտական դպրոցը մինչ այսօր ունեցել է 220 ունկնդիր (54,5% արական / 45,5% իգական), 208 շրջանավարտ (52,4% արական / 47,6% իգական), որոնցից ԱԳՆ ընդունվել են 122-ը (58,2% արական / 41,8% իգական): Դպրոցի իրականացրած վերապատրաստման ծրագրերին մասնակցել է 127 դիվանագետ և պետական այլ գերատեսչությունների արտաքին կապերի համար պատասխանատու ստորաբաժանումների աշխատակից (18,9% արական / 81,1% իգական), ծրագրերը հաջողությամբ ավարտել է 108-ը (19,5% արական / 80,5% իգական): Հյուպատոսական գործունեություն թեմայով վերապատրաստման դասընթացներին մասնակցել է 110 դիվանագետ (57,3% արական / 42,7% իգական), ծրագիրը հաջողությամբ ավարտել է 35-ը (51,5% արական / 48,5% իգական):

Շարունակում է խնդրահարույց մնալ դիվանագիտական կադրերի պատրաստման «Միջազգային հարաբերություններ և դիվանագիտություն» տասնմեկամյա ծրագրի ֆինանսավորումը, որը նույն որակի դասավանդման և հմտությունների ձեռքբերման համար տարեկան անհրաժեշտ է առնվազն 300,000 եվրոյին համարժեք դրամ: Այս միջոցների բացակայության պատճառով 2018թ. և 2019թ. ծրագիրը չի իրականացել:

2020թ-ի «Միջազգային հարաբերություններ և դիվանագիտություն» տասնմեկամյա ծրագրի իրականացման համար Դիվանագիտական դպրոցը ֆինանսական աջակցություն է ստացել Եվրոպական Միության կողմից:

2. ՀՀ ԱՐՏԱՔԻՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅԱՆ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԸ ԵՎ ԹԻՐԱԽՆԵՐԸ ՄԺԾԾ ԺԱՄԱՆԱԿԱՀԱՏՎԱԾՈՒՄ

Համաձայն Հայաստանի Հանրապետության կառավարության ծրագրից բխող հնգամյա միջոցառումների ծրագրի՝ 2021-2023թթ. ՀՀ ԱԳՆ գործունեության նպատակներն են ՀՀ ինքնիշխանության պաշտպանությունը, Հայաստանի և Արցախի անվտանգության ապահովումը, Հայաստանի միջազգային հեղինակության բարձրացումը, բոլոր պետությունների հետ փոխշահավետ և իրավահավասար հարաբերությունների շարունակական զարգացումը, միջազգային և տարածաշրջանային գործընթացներին ՀՀ ներգրավվածության ավելացումը, երկկողմ և բազմակողմ ձևաչափերում համագործակցության խորացումը, Հայաստանի կայուն զարգացմանն ու տնտեսության արդիականացմանն աջակցությունը, նոր շուկաներ մուտքի ապահովումը, դեպի Հայաստան ու Արցախ օտարերկրյա ներդրումների ավելացումը:

2021-2023թթ. ՀՀ դիվանագիտական ծառայության գործունեության հիմնական նպատակները և թիրախներն են.

- **ԼՂ հիմնախնդրի** խաղաղ կարգավորում՝ միջազգային իրավունքի հիմնարար սկզբունքների, մասնավորապես՝ ժողովուրդների իրավահավասարության և ինքնորոշման իրավունքի հիման վրա,
- **Հայոց ցեղասպանության** միջազգային ճանաչում և դատապարտում,
- Երկկողմ հարաբերությունների ուղղությամբ՝
 - **Ռուսաստանի Դաշնության** հետ ռազմավարական-դաշնակցային հարաբերությունների զարգացում,
 - **ԱՄՆ** հետ ռազմավարական երկխոսության զարգացում, տարբեր ոլորտներում բարեկամական գործընկերության հետևողական ամրապնդում և խորացում,
 - **Եվրոպական երկրների** հետ բարեկամական և գործընկերական հարաբերությունների խորացում և ընդլայնում: **ԵՄ-ի** հետ Համապարփակ և ընդլայնված գործընկերության համաձայնագրի կիրարկում, վիզաների ազատականացման ռեժիմի հաստատման ուղղությամբ աշխատանքների շարունակում,
 - **ՀՀ-Հունաստան-Կիպրոս** եռակողմ ձևաչափով համագործակցության զարգացում,
 - **Բալկանյան թերակղզում** ՀՀ ներկայության ընդլայնում,
 - **Իրանի** և **Վրաստանի** հետ առանձնահատուկ բարիդրացիական հարաբերությունների զարգացում, որոնք հնարավորինս զերծ կլինեն աշխարհաքաղաքական այլ ազդեցություններից,
 - **Չինաստանի** հետ բարեկամական հարաբերություններին բնորոշ բազմոլորտ լայն համագործակցության ծավալում և ընդլայնում,
 - **Հնդկաստանի և Ճապոնիայի** հետ բարեկամական և փոխշահավետ փոխգործակցության զարգացում և խորացում,
 - **Ասիա-խաղաղօվկիանոսյան** տարածաշրջանում ՀՀ ներկայության ընդլայնում,
 - Փոխգործակցության ընդլայնում **Մերձավոր Արևելքի** գործընկեր երկրների հետ,
 - Համագործակցության զարգացում **Ամերիկայի, Աֆրիկայի** պետությունների հետ:
- Բազմակողմ համագործակցության ուղղությամբ՝
 - **ԱՊՀ** շրջանակներում համագործակցությանն ակտիվ մասնակցություն: **ԱՊՀ** երկրների հետ երկկողմ հարաբերությունների զարգացում,

- o **Եվրասիական տնտեսական միությանը և Հավաքական անվտանգության պայմանագրի կազմակերպությանը** Հայաստանի անդամակցության արդյունավետության բարձրացում,
- o **ՄԱԿ-ում, ԵԱՀԿ-ում, ԵԽ-ում** և միջազգային այլ կառույցներում Հայաստանի առավել ակտիվ ներգրավվածություն,
- o **ՆԱՏՕ-ի** հետ քաղաքական երկխոսության շարունակում, անհատական գործընկերության նոր ծրագրի հաստատում և հետևողական իրագործում,
- o **Ֆրանկոֆոնիայի** միջազգային կազմակերպությանը Հայաստանի ներգրավվածության խորացում, կառույցի ընձեռած հնարավորությունների օգտագործում:

- Ակտիվ մասնակցություն միջազգային խաղաղության և անվտանգության ապահովման ուղղությամբ տարվող աշխատանքներին:

- Ակտիվ դերակատարություն ցեղասպանությունների, մարդկության դեմ հանցագործությունների և մարդու իրավունքների զանգվածային խախտումների կանխարգելման ուղղությամբ գլոբալ ջանքերում: Աջակցություն Հայաստանի տնտեսական զարգացմանը.

- o օտարերկրյա ուղղակի ներդրումների աճի, միջազգային լավագույն օրինակների և փորձառության փոխառման, հայրենական արտադրողի համար նոր շուկաների բացահայտման և արտահանման համար նպաստավոր պայմանների ձևավորման, դեպի Հայաստան զբոսաշրջության խթանման ուղղությամբ աշխատանքների իրականացում,

- o միջկառավարական հանձնաժողովների աշխատանքներում տնտեսական բաղադրիչի շեշտադրում,

- o Սփյուռքի գործարար ներուժի լիարժեք ներգրավում,

- o միջազգային տնտեսական ինտեգրացիոն կառույցների շրջանակներում ՀՀ տնտեսական շահերի առաջնորդում:

- Օտարերկրյա պետություններում Հայաստանի քաղաքացիների և իրավաբանական անձանց իրավունքների ու շահերի պաշտպանություն: Աջակցություն արտակարգ իրավիճակներում հայտնված հայրենակիցներին:

- Հայ ժողովրդի քաղաքակրթական արժեքների և ժառանգության պաշտպանություն և հանրահռչակում: Մշակութային և գիտակրթական կապերի խորացում:

- Հայաստանում և միջազգային ասպարեզում ժողովրդավարական հաստատությունների ամրապնդում:

- Գենդերային քաղաքականության իրականացման 2019-2023թթ. միջոցառումների ծրագրով նախատեսված քայլերի իրագործում (ՄԱԿ (այդ թվում՝ ՄԱԿ-ի Կանանց հանդեպ խտրականության բոլոր ձևերի վերացման մասին կոնվենցիայի

հանձնարարականների), ԵԱՀԿ և ԵԽ շրջանակներում գենդերային հարցերի վերաբերյալ ընդունված փաստաթղթերի և ՀՀ ստանձնած պարտավորությունների վերաբերյալ ՀՀ պետական պաշտոնյաների իրազեկվածության բարձրացման, ԵԽ «Կանանց նկատմամբ բռնության և ընտանեկան բռնության կանխարգելման և դրա դեմ պայքարի մասին» կոնվենցիայի վավերացման ուղղությամբ քայլերի ձեռնարկում:

ՀՀ ԱԳՆ Դիվանագիտական դպրոցի նպատակները սահմանված են ՀՀ կառավարության 2009թ. սեպտեմբերի 23-ի N 1111 որոշմամբ և Դպրոցի կանոնադրությամբ.

1) դիվանագետների, պետական մարմինների արտաքին կապերի համար պատասխանատու ստորաբաժանումների աշխատողների վերապատրաստում, 2) դիվանագիտական կադրերի պատրաստում՝ բարձրագույն կրթություն ունեցող Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիներին հատուկ մասնագիտական գիտելիք տրամադրելու միջոցով, 3) մասնակցություն միջազգային հարաբերությունների ոլորտում միջազգային գիտակրթական համագործակցությանը, 4) ուսումնական այլ ծրագրերի իրականացում:

Այս նպատակներից ելնելով, Դիվանագիտական դպրոցի գործունեության շարունակական թիրախներ են մնում.

- Դիվանագիտական դպրոցի՝ որպես որակյալ կրթական և վերապատրաստման ծրագրեր իրականացնող հաստատության կարողությունների ամրապնդումը,
- դիվանագետների վերապատրաստման ծրագրերի հետագա կատարելագործումը և շարունակական իրագործումը,
- արտաքին քաղաքականության և դիվանագիտության ոլորտում գիտահետազոտական աշխատանքների ձեռնարկումը և դրանց մասնակցությունը,
- Դիվանագիտական դպրոցի՝ որպես արտաքին քաղաքականության և դիվանագիտության ոլորտում քննարկումների հարթակի կայացումը,
- Դիվանագիտական դպրոցի՝ որպես աշխարհում տեղի ունեցող գլոբալ և տարածաշրջանային նշանակության իրադարձությունների վերլուծության և արդի մարտահրավերների վերաբերյալ դիրքորոշումների քննարկման և ձևավորման հարթակի կայացումը,
- Դիվանագիտական դպրոցի և լեզվի ուսուցման արտերկրի հեղինակավոր կենտրոնների համատեղ ջանքերով մշակված «Անգլերեն դիվանագետների համար» դասընթացի հետագա դասավանդումը և նոր ունկնդիրների ներգրավումը,

- վերապատրաստման նոր, այդ թվում՝ օտար լեզուների դասընթացների ներդրումը,
- վերապատրաստման, թեստավորման և քննական մեթոդների և մեխանիզմների կատարելագործումը և նորերի ներդրումը,
- Դիվանագիտական դպրոցի գրադարանի համալրումը մասնագիտական ժամանակակից գրականությամբ:

ՀՀ ԱԳՆ Պետական արարողակարգի ծառայությունն իր հիմնական նպատակներին և խնդիրներին համապատասխան, 2021-2023թթ. ժամանակահատվածում կիրականացնի ՀՀ վարչապետի, նախագահի, փոխվարչապետերի, ԱԳ նախարարի ղեկավարած պատվիրակությունների՝ օտարերկրյա պետություններ այցերի և նրանց մասնակցությամբ Հայաստանի Հանրապետությունում անցկացվող միջազգային բնույթի պաշտոնական միջոցառումների, օտարերկրյա պետությունների, կառավարությունների, արտաքին հարաբերությունների գերատեսչությունների և միջազգային կազմակերպությունների ղեկավարների ու նրանց ուղեկցող անձանց Հայաստանի Հանրապետություն այցերի պատշաճ մակարդակով նախապատրաստումն ու իրականացումը: Ծառայության գործառույթների շրջանակում են նաև ՀՀ-ում հավատարմագրված դիվանագիտական առաքելությունների հետ դիվանագիտական արարողակարգային գրագրության իրականացումը, աշխատանքային և արարողակարգային հանդիպումների կազմակերպումը, դիվանագիտական անձնակազմի անձեռնմխելիության և արտոնությունների հետ կապված հարցերի կարգավորումը, օտարերկրյա և արտասահմանում ՀՀ դիվանագիտական ծառայության մարմինների հետ տարվող արարողակարգային աշխատանքները, դրանց ղեկավարների հավատարմագրման և պարտականությունների ստանձման գործընթացները, ինչպես նաև ՀՀ վարչապետի, ՀՀ նախագահի և բարձրաստիճան այլ պաշտոնյաների մասնակցությամբ պետական միջոցառումների (ապրիլի 24, մայիսի 9, սեպտեմբերի 21 և այլն) ըստ արարողակարգի կազմակերպումն ու անցկացումը: